

Интернет-версия:
zaman.smikbr.ru

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

КЪБАРТЫ-МАЛКАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

А.Б.Жанимову Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы бла сауғалау юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

Къабарты-Малкъар Республикада физкультураны бла спортну айытууга уллу къыйын салганы ючюн **Жанимов Аслан Борисовичи** - «Къабарты-Малкъар Республиканы кыйимдик спорт командаларын хазырлауу арасы» къырал казна учрежденини директорун - Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы бла сауғалагъа.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы А.КАНОКОВ
Налычк шхара, 2012 жылда 28-чи июньда, №102-УГ

Машук - 2012

Кѐп сагъышла туудургъан сѐлешу

Бирси кюн VIP-лекторий тобиешуни чеклеринде «Машук-2012» форумга къатышгъанла «Комсомольская правда» басма юйюню генеральни директору Владимир Сунгоркин, Россияни сабий эм жаш тѐло биригулерини миллет советини правленини члени Егор Жуковев эмда Питтигорскени бла Черкесскени епископу Феодорилат бла тобиешуленди.

ни профессионал сынамларына бек биосорегенин айтханда уа, ушакъ боптонда тири баргъанды. Владимир Сунгоркин регионда болгъан ишленден толлу ханары болгъанын, ала профессионал жаны бла эсгерге сюйгенлерин, жетишмил болургъа итингенлерин чертениди. Ол башчылыкъ этген басма юйде ишленген журналистпери асламы да региондан келгенлерин белгилегенди. Форумга къатышгъанлары арасында федеральни газетде ишлерге сюйгенге, анга къарулары жертирине ийнанганла бар эседе, тобиешуни юсюнден жазып, анга жибериге чакыргъанды. «Кертиси бла, фахмулу адам белгиле болмай къаллыкъ тоюндю», - дегенди ол.

Ахыры 2-чи бетдеди.

КЕНГЕШ

Адамланы жашау болумларын игилендириуге - баш магъана

КЪМР-ни Башчысы Арсен Каноков республиканы Правительствосуну членлери бла кезиуле кенешинде Жашау журт-коммунальни молк жаны бла къырал комитетни озгъан эки жылны ичинде ишини итотларын чыгъартыуу эмда былай тамомланлыкъ жумушлары белгилегенди.

Арсен Каноков Правительство бла жыйылула энди жангы халда бардырылыкъ эсларын билдиргенди. «Министерство, кеслерини ишlerini юсюнден отчетъ этуу бла чекленги къалмай, борчларын къалай тамаллагъанларына Парламентни депутатлары, Жамаету палатанын членлери да багъа берликчи», - дегенди.

Республиканы Башчысы биогюлюкде жашау журт-коммунальни молк жаны бла проблемала кѐп болгъанларын чертениди. «Объектени асламы эскидиле, аламы тапладыр-гырга инвесторла тапхан да къыйынды», - дегенди. Ол 1-чи июлдан тарифле кѐторюлгенлерин да эсгертенди. «Адамла

ныи фондулу программасына тири къатышды, бу ишин андан ары бардырып, адамланы жашау болумларын игилендириуге керекди. Республикада 40 обжекте барды, алдан адамланы кѐчюрюрге тиийшиди», - дегенди.

Иновация, энергияны аяргъа оин берген технологияны сингирди, адамланы суугъа, газга, электричествога къоралларын азайтып, багъала кѐчюрюлме мадрала этрге тиийшиди, деп къошханды Арсен Каноков.

Жашау журт-коммунальни молк жаны бла къырал комитетни ишини итотларыны эмда былай-ла планларыны юсюнден айта, аны башчысы Къулуиланы Мустафир былай шартла келтиргенди. ЖЖХ-да реформа бардыруу жаны бла программаны чеклеринде 2008-2011 жыллада республикага 1,4 миллиард сом берилгенди. Ол кеси да экиге бѐлюнѐн бардырылды: адамланы осал, оюла тургъан юйден кѐчюрюу эмда кѐп катлы юйени тапладыр-гы.

Ахыры 2-чи бетдеди.
Суратны Р.МАМБЕВ алганды.

ПРОМЫШЛЕННОСТ

Предпритияла кюч ала барадыла

Прохладныи шхара округну администрациясыны башчысы Игорь Кладкову тышында бардыргъан кезиуле кенгеш шхараыны промышленностъ предпритияларыны оюнучулары бла бирге «Кабельни завод «Кавказкабель» заводу болгъанды. Анда промышленникле, кемчиликлерини юсперинден халар айтхандыла, бек алгъа этилирге керекли бир къауум воросларыны сюзгендиле.

Аледа продукция жиберилеу очмени всоен-ѐсе барды. Сѐз ючюн, бытыр 2010 жыл бла тенгешдиргенди. «Кабельни завод «Кавказкабель» жабык акционер обществода ол кѐрмюдо 37 процентдан асламга. «Кавказкабель ТМ» жабык акционер обществода 25,8 процентге кѐп болгъанды. Биринчи заводну директору Владимир Кузнецов

айтханда кѐре, бу бара тургъан айда продукцияга 470 миллион сом багъасына заказ барды, ол а планда белгиленгенден эсе 65 процентге кѐйдо.

Заводланы техника кючлерин жангыртуу да къыстау барады. «Кабельни завод «Кавказкабель» жабык акционер общество темир чыбыклагъа изоляция салычу (экструдер) эзини жайырлангырга бериге, ѐнчеленуе оборудованила сатып алыргъа эм техника паркны жангыртууга деп план салып турады.

Ахыры 2-чи бетдеди.

КЪУАНЧЛЫ ИНГИР

Бийшк багъа бергендиле, хурметин тийишлисича кѐргендиле

Бараз кюн Къырал концерт залга келгенли бир къауум ары киралмай къалгъандыла. Алай кѐп жамает жыйылгъан эди Къабарты - Малкъарны халкъ поэти Отарлары Керимни 100- жылгын белгилеген ингирге. Ары Москвадан, республикадан, крайдеден келген жазычула, республиканы Парламентини депутатлары, поэзияны сюйгенле, поэти жуукъ - ахлулары да бар эдиле.

Ингирни «Заман» газетни баш редактору, КЪМР-ни Жамаету палатасыны председателини орунбасары Атталаны Жамал ахчанды эм бардыргъанды. Ол, жазычуу юбилейи къуру бизни

республикада угъай, Россейде да белгиленген чертип, аны унутмазлыкъ поэзиясына хурметлерин билдириге жыйылгъанларын айтханды. Биогюлюкде Отар улуну жазгъанлары боптонда керек болгъун белгилегенди Атта ул.

Сора сѐзню республиканын культура министри Руслан Фировха бергенди. Ол районда, ара шхарлары школларында, культуруа юйлеринде, библиотекаларында Керимни юбилейи бла байламлы бир талай мероприятияла барды-

рылгъанларын айтханды. Кѐпле уа, поэти юбилейи ингир къалай торлю ѐтеригине къайгырып, соруп, сурап тургъанларын да билдиргенди.

Бизы бла министр, Отарлары Керимни жашуу жолун юсюнден доклад этип, ол чыгъармаларында да лириканы, публицистиканы, сатираны да бириктиргенди, дегенди. Аны бизге жетген суратларында аны сабырлыгын, жуумшакъ хали кѐрнѐнгенди да, баргъанды эсин Фиров. Отар ул,

ѐз халкъыны чынты келечиси болгъанлай къалгъанын белгиле, аны кесини заманында жашагъанлагъа атагъан назмуусун да оруу тилде окугъанды. Сора Руслан Борисович байрам ишле экинчи кюн Тырныаузда бардырылгъанын, анда назмуучуну эсгермеси ачылыгын, орматгъа да аны аты аталгын айтханды, зал аны ырызлыгын къарсала бла билдиргенди.

Ахыры 5-чи бетдеди.

Адилаханга Отарлары жамычы бла бѐркню саууга этгендиле.

ЖЖХ

Юй башла жангъанла жабыладыла

«Жашау журт-коммунальни молкно ишин жангыча къурауга болушууу фонду» деген федеральни программаны чеклеринде арт кезиде Тырныауз шхарада кѐп атаклы алтымш юйю жумушакъ жабылгъан юй башлары кѐп турлуукъ эки жангылагъа алышдырылгъандыла.

Шхара администрацияны башчысы орунбасары Мувед Абузеве айтханда кѐре, былай ол иш андан ары бардырылгъанды, нек дегенде олу бусагъада кѐборек къайта этидген объект. Аны бла бирге юйени тыш къабыргалары да тал халгъа келтирилдикле. Озгъан ѐмюрю элчинчи-алтымшынчы жылларында ишленген экинчи-ч катлы юйле бютюнда эршии болгъандыла.

Былай битуде да жыйырма бир юйге ремонт этрге план барды, асламысында Гирижхан районда. Ол ишлеге федеральни бюджетден ача бѐлѐнгенди. Федеральни программаны болумларына тиийишликде хар ремонт этлген мекамда суукъ, исси сууну, жылууну къоратыуу тереген жиборла орнатылгъандыла. Алай бла ол юйледе жашагъанна ала ючюн къалай бир тѐлкерлерин шарт билип турлукудыла.

ТЕМИРЛАНЫ Анатолий.

КЪМР-ни Башчысы

Хар келген да себеплик тапханды

Арсен Каноков эни жумушлары бла келген гражданданы приѐмга алганды. Республиканы Башчысына къыйын болумга тошген юйлерге, кѐп сабийли жаш юйлерге да болушукъ эмда акъыл сѐз сурай келгенди.

Кахун элден Борис Бжихов юйюне от тошгенин, энди анга аны жангъандан соверге керек болгъанын билдиргенди. Арсен Каноков аны жарыуна тынгылап, юйю жангыртууга ача бериге айтханды.

Жанна Тохова кызы ючюн тий келгенди. Кѐп болмай бек иги бизнес башламчылыгы ючюн ол грант къытханды эмда, проектинде белгиленгенча, кенеш ѐсдюруону кенгиртеге сювди. Арсен Каноков алайда окуяна экономиканы айнтыу эмда сатыуула министр Муускуланы Алиге тийишле биуркулъа бергенди. Ол а, къызын ачыла бла тобиешиле анга биогюлюкде гитче предпринимательство бла юрешиге сюйгенге къалай онгла берилгендерин аныгъатханды. Артраккъа ол тиийишуу КЪМР-ни Башчысына бла Правительство суну пресс-службасыны юсю бла республиканы оюнучуларыны жарыуна эс бурганлары эмда болушугъа хазыр болгъанлары ючюн ырызлыгын билдиргенди. «Республиканы Башчысы, кеси

сени жарыуна тынгылап, ишин неден башларга кереклине юйретгени уа бютонда хычуун юйретгенди», - деп къошханды Урван райондан Жанна Тохова.

Юн акъылбалык болмагъан сабийни анысы Лера Балкизова уа Зольск районну Зольское элден келгенди. Аны юйюру къыйын жашау болумга тошгениди. Юйлерин ишлеге башлагъандыла, алай а аны бошар аман болмай къалгъанды. Юйдегиле шендио аталарыны анда-санда тошгени иш хакъына баш кечиндирдиле. Арсен Каноков бу тилекге да эс бурмай къоймамгъанды, юйюрге ача болушукъ этгенди. «Иши кѐп болуп тургъанлай, адамланы жарыуларына эс бѐлюрге заман табалгъаны ючюн Арсен Башыровичге бек ырызлама», - дегенди Лера Балкизова приѐмдан сора.

Налычкдан Руслан Бартов да анга сынаргъа тошген къыйынлыкны жашырмагъанды. Аны ахлуларындан бири саусууду. Бусагъада юйюр ача тыш къыралда бѐк къыдыр ючюн, ача жия турады. Арсен Каноков анга да болушукъ этрге сѐз бергенди.

Залина ШОКАРОВА, КЪМР-ни Башчысыны бла Правительство суну пресс-службасыны башчысы Суратны Р.МАМБЕВ алганды.

Жыйыныу

Сакъатлагъа башхала бла тенг онгла къуараргъа

КЪМР-ни Уруну эм социальни айнтыу министерствосунда Къабарты-Малкъарны Башчысында Сакъаттаны ишлери жаны бла жамает советни кезиуле кенгеш болгъанды. Анга министр Тобейланы Альберт, республиканы Парламентини Уруну, социальни политика эм саулыкъ сакълау жаны бла комитетни башчысы Жанатайлы Салим, жууапты министрстволаны бла ведомстволаны келечилери да къатышгъандыла.

Биринчиден, Советни ишини планы къабыл этилгенди. Аны секретары, уруну эм социальни айнтыу министри орунбасару Равда Кушова билдиргенча, регламенте тиийишликде Совет

хар жарым жылгъа бир бере жыйылырга керекди. «Биз жамает биригуубозеге сакъатланы ишлери жаны бла жууапты ведомстволаны келечилерин къошханды», - дегенди ол.

Равда Кушова дагында сакъатла информация ресурсларны чырмаусу хайырланчы этрге кереклисин да черттенди. Ол «Доступна среда» федеральни программаны энчикликери бизни республикада къалай толтурулушларыны юсперинден да билдиргенди. Программа жашауда 2011-2013 жыллада бардырылгъа керекди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Шимал Кавказ кюн сайын 2 бет	Ол чынты патриот эм интернационалист эди 2 бет	Бюгонню излемлеге келиширча 6 бет	Бут къурушуп къала эсе... 6 бет
---------------------------------	---	--------------------------------------	------------------------------------

Бийик багъа бергендиле, хурметин тийишлисича кёргендиле

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

РФ-ни Жазычуларыны союзуну правления секретары, «Московский литератор» журналы баш редактору Иван Голубничий ара шаардан салам алып келгенден, бу байрамга кыатышканы анга сыйлы иш болганын башлаганды сезон. Бусагъатха

дери Отар улуну чыгъармачылыгы бла таныш болмагъан эсе да, арт кюнде назмулары бла шагъырелленгенин айтханды. Керим, хар гуманист поэтка, туугъан журтха сыймеклики, тиширгъа хурметни юсюнден жазганды, дегенди.

Не заманда да Россияни жазычулары мамырлыккыны, шубулкуну жолунда болгъанларын чертип, Кавказын поэтери да кеслерини халкларыны жашаулары бла танышдырыр ючюн, кеп кызыян салгъанларын белгилеп, Мечиланы Кязимни, Расул Гамзатовны, Кзулиланы Къайсынны, башхаланы да санаганды. Бу шарт а кыяралда бирлик болурга себеплик этгенине ийнанганын да билдиргенди Толубничий.

Къонаклары санында Нальчикте биринчи кер келмегенле, бери не заманда да сойюп кыайтханыларын белгилегенле да болгандыла. Аладанды Чувашияны халкъ поэти Валерий Тургай. Ол, сезон өз тилинде башлаганында, аны анытагъан зал анга кыарла бла тубегенди. Сора, кеси кечюроп, Кавказын онегиз поэтини назмулары кирген «Салам, страна высоких гор» деген китабын кёргозгенди. Малкъарлыланы поэтиллери бла чувашлы окуучуну Мечиланы Кязимни, Кзулиланы Къайсынны, Зумаксулланы Танзиланы эм Бейпайланы Муталипни назмулары шагъирей этгенлерин да айтханды.

Къалмукъуну халкъ поэти Эрдин Эльдышев да малкъарлы жазычуларыны ачык шубуду. Ол Отар улу кесини өз халкыны, туугъан журтуну сыфатын кырап кетгенин белгилегенди. Сора, кеси кечюроп, «Антология балкарской поэзии» деген китап басмаланганын билдирип, Керимни назмууну да окъганды.

Байрамда Торкден келген жерлерибиз да болгандыла. Ала да анда басмаланган китапны келтирген эдиле. Кырачайлы кыыз, Хуриет Эрсой (Маршенкулова) былай ингирлеге адыны да кыатышкы, бизни поэтини анда танытыр ючюн да кеп ишле этеди. Аны айтханына кере, Керимни аты алыкъа белгили тийюл эсе да, мындан ары анга эс бурулукъду, анга атап, жумушла бардырылкъдыла. Алай андагы жазычула, кыалам кыарындашларына онг кезлери бла кыарап, аны чыгъармалары бла тюркю окуучуну шагъирей этер ючюн, Отар улуну назмуларын кечюроп, «Шайыры сезон» деген китапны чыгъарганын белгилегенди. Ол андан назмуну тюрк тилде да окъганды.

Кечюрмеле бла кирешеген, китапны жарашдырып, ал сезон да жазгъан поэт, бизни жерлешибиз Аппаланы Адилхан Адил огулу да селешенди ингирде. Ол Отарланы Керимни чыгъармачылыгыны юсюнден ал сезон жаза, анга «Кавказын этюр ауазы» деп атаганын, аны оюмуна кере, статьяга бу ат тап келишенин да айтханды. Адилхан белгилегенлей, адамла кеси ауналарындан кыоркъ айланган жыллада, жаз тилин хайырламай, хар болумуну ачыкъ жазгъан Керимге сый бергенин алай бла кёргозгенди къонакъ.

Ингирде кепле биринчи кер Отар улуну чыгъармалары бла кыалай торло танышканыны юсюнден сойюп айтхандыла. Ол санда Къоркъмаз Текин (Къормазланы) да. Аны атын биринчи кер Расул Гамзатовдан эшитгенме, дегенди ол.

Кырачай Чаркес Республиканы халкъ жазычуу Аппаланы Билал да, сабийлей кечгончюлюкте Керимни «Партизан кыабыра» деген назмуну кыошулары окуй тургъаннай эшитип, өз тилинде китап чыгъаргъа боллугуна чекиси кыуанганын хапарлаганды. Арда жашауну литература бла байлаганын Керимни кючю, сезю бла байламы этгенди кырачайлы кыарындаш.

«В долине Эльбурса» деген Отар улуну догер тилге кечюролген газмусуну юсюнден а Северная Осетия – Аланияны Жазычуларыны союзуну

таматасы Камал Ходов айтханды. Ол аны биринчи кер 1952 жылда окъуганын, андан бери Керимни сюйгенин, кечгончюлюкте аны туугъан жерине термилгенин да белгилегенди. Тыш кыяралда жашагъан жерлешлери Догерге келгенинен сора: «Мен ата – бабаларымы туугъан жерлерин кермей дуниядан кетсем, кезлерим жабилыкъ

тийюл эдиле», - деген сёзлерин эсгерип, ала Отар улугъа да келишгенлерин билдиргенди.

Ставрополь крайны келечиси Александр Кулрин а Керимни назмууну Търныуауда эшитгенин, аланы ариулюкларына сейир этгенин, бу жол да ары кыайтып барлыгъна улу ыраза-

толу ийнанганы болушканды, дегенди. Сора ол сахнада жабуда жазылган поэти «О, земля! Сладок мёд твой, а соль так горька. Я некогда прошёл твоих трудных дорог. И остался на них, навсегда, на века. Капли крови моей и слезы моих ног...» деген тизгинлери кыалай кючю, керти да болгъанларын айтханында, президиум-

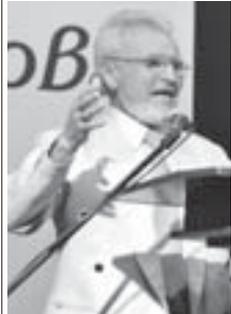
Руслан Фиров.

Аминат Абдулманапова.

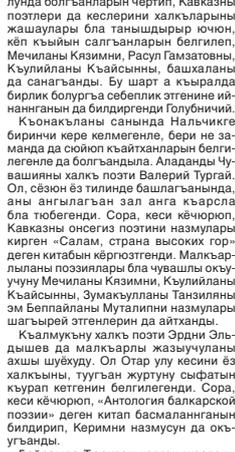
Камал Ходов.

Александр Курпин.

Эдуард Мамакаев.

Адилхан Адил.

Газаланы Алим.

Кашиф Эльгаров.

Иван Голубничий.

Газаланы Алим бла ингирге кыатышхан артистле.

лыгын айтханды. Сёз поэти юсюнден барса, аны тизгинлерине айланмай, аланы окъумай амал жокъду. Юбилей ингирде селешенелени хар бири да эшитдире эдиле сюйгөн назмуларын, өз жашаулары бла байламлы тизгинлерин да. Ол санда Дагъыстаны халкъ поэти Аминат Абдулманапова да. Къонакъ

Толгурланы Зейтинну саугалайдыла.

кеси даргин тилге кечюрген «Каспий тенгизи жагъасында» деген назмуну эшитдиргенди.

Кечгончюлюкню сынаган халкылары, аладан чыгъаргъан поэтини араларында артыкъ жылыулукъ барды. Бу шарт былай ингирдеде керюнемей кыалмайды. Ингушетия Республиканы Жазычуларыны союзуну таматасы Ваха Хамхоев ол ауур жыллада халкылары бир бирге болушукъ этгенлеринден сора да, Отар улу кибик адамлары жигитликлери, артха кыайтырыызгъа

кыагъыт жазгъан заманында кергенин хапарлаганды.

Юбилей ингирде саугъасыз да болмагъанды. Жазычу Бейпайланы Муталип бла Отарланы Хамит Москвада Россияни Лермонтов атлы комитетден келген Отарланы Керимни майдаллары бла аны чыгъармачылыгы бла кирешеген, байрамны кыуаргъа кыйын салгъан адамлары саугъалаганды. Аланы санда Мокъсаланы Магомед бла Отарланы Мажит (епгенден сора), Руслан Фиров, Хачим Кауфоров, Табакъ-сойланы Мухтар, Георгий Яропольский, Толгурланы Зейтин, Эфендиланы Салик, Созайланы Илияс, Виктор Котляров, Хуриет Эрсой, Къоркъмаз Текин эм Аппаланы Адилхан Адил огулу болгандыла. Отарлары, Торкден келген Аппаланы жашларына Керимни китабын чыгъарганы ючюн ыспас эте, жамычы бла бир да бергендиле. Къонакъ бек кыуанганын жашырмагъанды.

Отарланы Хамит бу жыйылуугъа кыатышхан къонаклагъа, аланы кыарындашларына сый, хурмет этгенлерин билдирдире сюйгөн жамуатха да жюрек арзайлыгын айтханды.

Сора сахна артистлеге берилгенди. Музыка – литература композицида поэти назмулары орус, малкъар тилде да окъулгандыла, аны жашау жолун Мызыланы Таубий бла Аубекир, Созайланы Илияс, Таргъокаланы Халимат эм башкала кёргозгендиле. Поэти сёзлерине этилген жырлары уа белгили артисте Бечелланы Хабас, Кайталаны Магомед, «Жашлыкъ» жыр кыауум эм Газаланы Алим жырлагандыла.

Юбилей ингирден чыгып баргъанлагъа ол кюнде басмаланган (М. бла В. Котляровланы «Полиграфсервис и Т») Отарланы Керимни «Пока огонь пылает в очаге...» деген китапны саугъага бергендиле.

САРАККУЛАНЫ Асият. Суратланы МАМАЙЛАНЫ Алий алганды.

Хуриет Эрсой.

Аппаланы Биляя.

Къоркъмаз Текин.

Валерий Тургай.

Эрдин Эльдышев.

Ваха Хамхоев.

Кыуанчылы жыйылуугъа келгенле.

